

RAPORT ANALITIC

**Cu privire la participarea societății civile în procesele
decizionale din cadrul Primăriei or. Florești**

Introducere

„Dacă liderii nu ascultă poporul, atunci acesta se va face auzit pe străzi, piețe sau, după cum o vedem prea des, pe câmpul de luptă. Există o cale mai bună. Mai multă participare. Mai multă democrație. Mai mult angajament și deschidere. Aceasta înseamnă spațiu maxim pentru societatea civilă.”

Observații din discursul Secretarului General al ONU, Ban Ki-moon, în cadrul evenimentului de înalt nivel privind sprijinul societății civile, 23 septembrie 2013

Libertatea de exprimare, de asociere și de întrunire pașnică, precum și dreptul de a participa la viața publică sunt drepturi fundamentale care oferă indivizilor oportunitatea de a comunica și interacționa liber cu ceilalți. Aceste drepturi permit oamenilor să împărtășească idei, să dezvolte gândirea creativă și să se alăture altora pentru a-și apăra interesele și drepturile. Prin exercitarea acestor libertăți, putem lua decizii informate cu privire la dezvoltarea economică și socială, contribuind astfel la progresul societăților noastre. Participarea activă în viața civică și politică ne permite să construim societăți democratice și să influențăm schimbările necesare, iar unul dintre cele mai eficiente mijloace de participare activă este formarea de grupuri, organizații, network-uri și alianțe ale societății civile.

Societatea civilă din Republica Moldova se afirmă tot mai vizibil pe arena socio-politico-culturală. Acest fapt se datorează, pe de o parte, profesionalismului și implicării active a organizațiilor societății civile din diverse domenii în soluționarea problemelor cu care se confruntă statul, iar, pe de alta parte, necesității implementării standardelor europene care presupun o implicare activă a sectorului asociativ în procesul de luare a deciziilor. Cu toate acestea, OSC-urile din Moldova se confruntă cu o serie de probleme, cele mai notabile fiind¹: lipsa de finanțare; legislația imperfectă în domeniul de advocacy; nu există reglementări clare cu privire la activitatea de lobby; nu există suficiente cunoștințe și expertiză pentru a desfășura astfel de activități; accesul limitat la informația publică nu permite efectuarea unor analize și recomandări adecvate; pregătirea profesională insuficientă a unor oficiali de a coopera și institui parteneriate cu OSC etc.

Scopul analizei date este de a investiga modul în care societatea civilă din orașul Florești interacționează cu Primăria locală în procesul de luare a deciziilor. Examinăm cu atenție modul

¹ http://www.viitorul.org/files/4684299_md_mapping_md_idi.pdf

în care această interacțiune se desfășoară, în ce măsură cetățenii sunt consultați, ce mecanisme de implicare publică sunt în vigoare și cât de transparente sunt deciziile luate la nivel local. De asemenea, investigăm și punctele de vedere ale organizațiilor neguvernamentale din Florești, care au fost chestionate în cadrul acestei cercetări, cu privire la eficacitatea și relevanța acestor mecanisme de participare civică.

Noțiuni teoretice bază: OSC-urile și principiile de participare civilă, precum și noua lege privind accesul la informație

Conform Raportului Raportorului Special privind situația apărătorilor drepturilor omului. Elemente legate de un mediu sigur și favorabil pentru apărătorii drepturilor omului, A/HRC/25/55, actorii societății civile includ, de exemplu²:

- ⇒ Apărători ai drepturilor omului, inclusiv activiști on-line;
- ⇒ Organizații pentru drepturile omului (ONG-uri, asociații, grupuri de sprijin al victimelor);
- ⇒ Coaliții și rețele (de exemplu, cu privire la drepturile femeilor, drepturile copilului sau probleme de mediu, drepturile funciare, LGBT etc.);
- ⇒ Persoane cu dizabilități și organizațiile reprezentative ale acestora;
- ⇒ Grupuri bazate pe comunitate (popoare indigene, minorități, comunități rurale);
- ⇒ Grupuri bazate pe credință (biserici, grupuri religioase);
- ⇒ Sindicate (sindicate, precum și asociații profesionale, cum ar fi asociații ale jurnaliștilor, ale judecătorilor și avocaților și barouri, asociații ale magistraților, organizații studențești);
- ⇒ Mișcări sociale (mișcări pentru pace, mișcări studențești, mișcări pro-democratice);
- ⇒ Profesioniști care contribuie direct la exercitarea drepturilor omului (de exemplu, lucrători umanitari, avocați, medici și lucrători medicali);
- ⇒ Rude și asociații ale victimelor încălcării drepturilor omului; și
- ⇒ Instituții publice ce desfășoară activități menite să promoveze drepturile omului (școli, universități, instituții de cercetare) .

² Raport al Raportorului Special privind situația apărătorilor drepturilor omului. Elemente legate de un mediu sigur și favorabil pentru apărătorii drepturilor omului, A/HRC/25/55.

Obligațiile juridice internaționale ce le revin statelor implică crearea de către acestea a condițiilor – economice, politice, sociale, culturale, juridice – care să sprijine în mod activ competența și capacitatea persoanelor de a se angaja, în mod individual sau în asociere cu alte persoane, în activități civice.

Principiile drepturilor omului ce stau la baza relației dintre autoritățile publice și actorii societății civile sunt³:

- ⇒ Participarea – Se recunoaște rolul societății civile în societate, iar actorii societății civile sunt liberi să acționeze independent și să susțină poziții diferite de cele ale autorităților publice;
- ⇒ Non-discriminarea – Toți actorii societății civile sunt invitați și abilitați să participe la viața publică, fără niciun fel de discriminare;
- ⇒ Demnitatea – Autoritățile publice și actorii societății civile urmăresc scopul comun de a îmbunătăți viața, jucând în același timp diferite roluri. Respectul reciproc este crucial în această relație;
- ⇒ Transparența și responsabilitatea – A acționa în interesul public înseamnă deschidere, responsabilitate, claritate, transparență și răspundere din partea funcționarilor publici. Este vorba, de asemenea, de transparență și responsabilizare reciprocă a ASC și față de publicul larg.

Vorbind despre transparență și responsabilitate, nu putem să trecem cu vederea peste noua lege privind accesul la informațiile de interes public, [aprobată](#) în lectură finală de către Parlamentul Republicii Moldova la data de 9 iunie 2023. Actul normativ adoptat recent conține câteva prevederi importante:

- Cercul furnizorilor de informații, sub un nou diametru: Actualmente, legea împarte furnizorii de informații în două categorii generice: autoritățile și instituțiile publice, pe de o parte, și persoanele fizice și juridice care, în baza legii sau a unor contracte cu statul, gestionează servicii publice. Conform noii legi, furnizori de informații de interes public devin și partidele politice, asociațiile profesionale ale profesiilor din sectorul justiției, întreprinderile energetice, persoanele juridice de drept privat care prestează servicii publice ș.a.
- Cifrele noi în termenele de furnizare a informației: Legea în vigoare oferă furnizorilor 15 zile lucrătoare pentru a soluționa cererile de acces la informație, precum și

³ https://www.ohchr.org/sites/default/files/CS_space_UNHRSysstem_Guide_Romanian.pdf

posibilitatea de a prelungi acest termen cu încă 5 zile lucrătoare atunci când volumul informațiilor solicitate este foarte mare sau când sunt necesare consultații suplimentare pentru a satisface cererea. Conform noului act normativ, furnizorii vor avea la dispoziție 10 zile calendaristice ca să ofere informația, precum și posibilitatea de a prelungi acest termen cu 7 zile calendaristice.

- Publicarea proactivă – un nou concept în domeniul accesului la informație: Standardele de publicare proactivă a informației reprezintă un element crucial pentru asigurarea transparenței, în special pe timp de criză. Noua lege vine să oblige autoritățile să publice o serie de informații înainte ca acestea să fie solicitate de cineva. Este vorba despre datele privind bugetul și conducerea autorității, raportul anual, achizițiile publice, deplasările de serviciu, desfășurarea procesului decizional ș.a.
- Semnătura pe solicitările trimise NU mai e obligatorie: În prezent, toate solicitările de informații necesită a fi semnate. Conform prevederilor Codului administrativ, toate petițiile (categorie ce include și cererile de acces la informație) transmise sub forma documentului electronic necesită a fi semnate cu semnătură electronică. Pe motiv că această formalitate poate fi împovărătoare pentru unii solicitanți, legiuitorul i-a scutit expres de obligația de a semna olograf sau cu semnătură electronică cererile de acces la informație⁴.

Participarea civilă în orașul Florești: perspectiva Primăriei orașului

În conformitate cu Legea Nr. 982 din 11-05-2000 privind accesul la informație, oricine, în condițiile prezentei legi, are dreptul de a căuta, de a primi și de a face cunoscute informațiile oficiale. Așadar, în spiritul acestei legi, la data de 15.08.2023, Asociația pentru Drepturile Omului Lex XXI a expediat cererea de acces la informație nr. 139/23 către Primăria or. Florești, prin care au fost solicitate răspunsuri la următoarele întrebări:

- ⇒ În ce măsură consultă instituția dvs. societatea civilă din oraș? Vă rugăm să ne expediați date concrete (numărul de consultări pe marginea diferitor proiecte la care au participat reprezentanți ai societății civile, câți reprezentanți au participat, dacă au fost luate sugestiile societății civile în calcul etc);
- ⇒ În ce măsură participă cetățenii din orașul dvs. la audierile bugetare și pe tot parcursul ciclului de politici? (vă rugăm să ne oferiți date și numere concrete);

⁴ <https://cji.md/noua-lege-privind-accesul-la-informatie-ce-s-a-dorit-ce-s-a-votat-si-ce-va-urma/>

⇒ Ce tipuri de mecanisme aveți existente pentru participarea publică?

Primăria orașului Florești nu ne-a furnizat niciun răspuns oficial la această cerere de acces la informație, deși dreptul accesului la informația de interes public este o parte componentă a dreptului la libertatea exprimării, stipulat în Articolul 19 al Declarației Universale a Drepturilor Omului adoptată de Adunarea Generală a Organizației Națiunilor Unite la 10 de septembrie 1948: „Orice om are dreptul la libertatea opiniilor și exprimării; acest drept include libertatea de a avea opinii fără imixtiune din afară, precum și libertatea de a căuta, de a primi și de a răspândi informații și idei prin orice mijloace și independent de frontierele de stat.”

Și articolul 34 din Constituția Republicii Moldova consolidează acest deziderat:

„Dreptul persoanei de a avea acces la orice informație de interes public nu poate fi îngrădit.”

Cu toate acestea, Primăria localității ne-a oferit un răspuns la o altă cerere de acces la informație (nr. 138/23 din 15.08.2023), deși acea cerere era axată pe achizițiile publice și prezintă mult mai puțină relevanță pentru acest raport analitic. Răspunsul la această cerere a fost furnizat în termeni.

Așadar, la întrebarea „Câți reprezentanți ai societății civile au fost incluși, pe parcursul ultimului an, în componența grupului dvs. de lucru pentru achiziții publice? (și câți au solicitat să fie incluși)?”, Primăria orașului Florești ne-a furnizat următorul răspuns:

4. Pe parcursul ultimului an în grupul de lucru nu au fost incluși reprezentanți ai societății civile. Totodată nu au fost solicitări din partea cetățenilor privind includerea în componența grupului de lucru.

5. Transparența achizițiilor publice este asigurată în cadrul primăriei Florești prin publicarea anunțurilor de intenție, planurilor de achiziții, anunțurilor procedurilor pe pagina web <https://primariafloresti.md/licitatie-si-achizitii/>. Pe pagina de facebook <https://www.facebook.com/primaria.floresti.5> sunt publicate anunțuri despre mersul lucrărilor și alte informații.

Digitally signed by Gangan Iurie
Date: 2023.09.04 15:27:37 GMT+02:00
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova

Anexa: 8 file.

Cu respect,

Ex. Oxana BARBĂLAT, specialist principal

Iurie GANGAN Primar

Prin urmare, pe lângă faptul că Primăria or. Florești a ignorat prevederile Legii privind accesul la informație Nr. 982 din 11-05-2000, conform căreia: „Furnizorul de informații, în conformitate cu competențele care îi revin, este obligat să asigure informarea activă, corectă și la timp a cetățenilor asupra chestiunilor de interes public și asupra problemelor de interes personal; să garanteze liberul acces la informație etc.”, prin nefurnizarea de răspunsuri la

cererea noastră de acces la informație primară, este regretabilă lipsa de implicare a reprezentanților și reprezentantelor societății civile în grupul de lucru pe achiziții publice al Primăriei vizate.

Cu toate acestea, cercetând, din presă, modalitățile prin care Primăria or. Florești facilitează participarea civilă în localitate, am aflat cu bucurie despre participarea Primăriei Florești la programul „Comunitatea Mea”, finanțat de Agenția Statelor Unite pentru Dezvoltare Internațională (USAID). Scopul acestui program este implementarea în Moldova a unei guvernări locale mai eficientă, transparentă și responsabilă față de cetățeni. Astfel, în urma acestei colaborări, Primăria or. Florești va obține următoarele rezultate, pe parcursul următorilor trei ani:

- ⇒ Instruirea angajaților Primăriei și consolidarea capacităților financiare și administrative ale acesteia;
- ⇒ Implementarea unui Soft de gestionare a tuturor intrărilor de acte;
- ⇒ Îmbunătățirea serviciilor locale prestate de APL;
- ⇒ Chestionarea și stabilirea priorităților pentru dezvoltarea orașului Florești;
- ⇒ Un posibil proiect de infrastructură⁵.

Pe o altă notă de idei, am aflat, din presă, că Primăria orașului a fost și co-parteneră a proiectului „Democrația la ea acasă”, implementat de către A.O. „Consiliul Raional al Tinerilor din Florești” (CRFT)⁶. Participarea Primăriei Florești în cadrul a astfel de proiecte este laudabilă și demonstrează angajamentul APL-ului de a contribui la creșterea gradului de participare civilă în localitate.

Totodată, studiind pagina web a Primăriei Florești, observăm prezența a multe rubrici-cheie legate de participarea civilă. Spre exemplu, accesând rubrica „Transparența decizională”, orice vizitator și vizitatoare a acestei pagini web poate găsi, rapid și ușor, informații atât cu privire la proiectele de decizii, cât și cu privire la inițierile de proiecte, audierile publice etc.

⁵ <https://primariafloresti.md/2023/05/30/informatie/>

⁶ <https://agreed.md/evenimentul-de-incheiere-al-proiectului-din-orasul-floresti/>

Noutăți

Primăria

Consiliul

Or. Florești

Servicii

Tra

Inițieri de proiecte

- [Anunt privind initierea elaborarii proiectului de decizie Modificarea bugetului orășenesc pentru a.2023](#)
- [Anunturi privind initierea Proiectelor de decizie](#)
- [Anunturi privind initierea Proiectelor de decizie](#)
- [Anunturi privind initierea Proiectelor de decizie](#)
- [Anunțuri privind initierea elaborarii proiectului de decizie](#)
- [Anunțuri privind initierea elaborarii proiectelor de decizie](#)
- [Anunturi privind inițierea elaborării proiectului de decizie](#)
- [Anunturi privind inițierea elaborării proiectului de decizie](#)
- [Anunt privind inițierea elaborării proiectului de decizie](#)
- [Anunt privind initierea elaborarii proiect de decizie Plan de actiuni](#)

Pentru a îmbunătăți rubrica „Transparența decizională”, Primăria Florești ar putea lua în considerare următoarele idei:

- ⇒ Feedback direct: Un mecanism simplu de feedback pentru cetățeni, disponibil pe pagina web a Primăriei, ar permite cetățenilor să ofere opinii și sugestii cu privire la proiectele și deciziile locale.
- ⇒ Hărți interactive: O hartă interactivă a orașului ar putea arăta proiectele de infrastructură și dezvoltare planificate sau în desfășurare. Aceasta ar oferi o imagine mai clară a direcției în care se îndreaptă orașul.
- ⇒ Sondaje și chestionare: O secțiune pentru sondaje și chestionare ar putea ajuta la obținerea opiniilor cetățenilor cu privire la diverse subiecte. Acest lucru ar putea fi folosit pentru a orienta deciziile locale.
- ⇒ Calendar de evenimente: Un calendar actualizat cu evenimentele și întâlnirile publice legate de viața orașului ar ajuta cetățenii să știe când și unde pot participa pentru a-și exprima părerile.
- ⇒ Secțiune de întrebări frecvente: O secțiune cu întrebări frecvente și răspunsuri ar putea clarifica anumite aspecte și ar economisi timpul personalului care răspunde la întrebările cetățenilor.

⇒ Platformă de petiții online: O platformă de petiții online ar permite cetățenilor să inițieze petiții și să colecteze semnături pentru ca anumite probleme să fie aduse în atenția autorităților.

Participarea civilă în orașul Florești: perspectiva organizațiilor societății civile

Pe parcursul lunilor august-septembrie 2023, echipa Asociației pentru Drepturile Omului Lex XXI a intervievat, telefonic, trei organizații ale societății civile din orașul Florești: Centrul de Dezvoltare a Personalității, Centrul Regional pentru Inițiative Sociale și Dezvoltare Durabilă, dar și A.O. „Smaranda”. Organizațiile au fost rugate să evalueze cooperarea lor cu Primăria orașului Florești; să descrie deschiderea Primăriei orașului în raport cu organizațiile societății civile; să ne comunice dacă au desfășurat vreun proiect comun în parteneriat cu Primăria orașului Florești; să ne relateze despre experiența de participare la consultări publice și audieri etc.

Centrul de Dezvoltare a Personalității este o organizație obștească din raionul Florești, care activează din anul 2018, și constituie un centru de resurse pentru promovarea sănătății și dezvoltării copiilor și adolescenților din raion. Reprezentanta organizației, doamna Snejana Bruma, ne-a comunicat că, pe o scară de la 1 la 10, cooperarea Centrului cu Primăria orașului ar fi evaluată la nota 8, la fel ca și deschiderea Primăriei orașului în raport cu organizațiile societății civile. Reprezentanta organizației ne-a comunicat că Centrul de Dezvoltare a Personalității a avut mai multe colaborări de succes cu Primăria orașului Florești, asta deși Centrul desfășoară și activități de watch-dog / monitorizare a activității Primăriei.

Reprezentanta Centrul de Dezvoltare a Personalității ne-a confirmat că organizația pe care o reprezintă a fost invitată, de mai multe ori, la consultările pe marginea bugetului local, la care a și participat în anul 2019 cu propuneri, care au fost mai apoi și transpuse în acțiune de către Primăria locală. Totodată, Centrul de Dezvoltare a Personalității este înscris și ca parte interesată pe marginea activității Primăriei or. Florești, statut ce le permite să primească copiile tuturor hotărârilor și deciziilor locale, dar și să beneficieze de invitații personalizate la consultările pe marginea hotărârilor și deciziilor locale.

Snejana Bruma a mai declarat că, pentru a îmbunătăți relațiile dintre Primăria or. Florești și societatea civilă locală, mai este nevoie de multă muncă și înțelegere, ori „*nu este suficient să existe doar deschidere din partea celor două părți interesate.*”

Centrul Regional pentru Inițiative Sociale și Dezvoltare Durabilă este o organizație obștească din orașul Florești, care activează de 4 ani. Asociația are scopul de a contribui la dezvoltarea comunitară, atât la nivel național, cât și la nivel regional. Dumitru Stoica, reprezentantul organizației, ne-a comunicat că, pe o scară de la 1 la 10, cooperarea Centrului cu Primăria orașului Florești ar putea fi evaluată la nota 10, la fel ca și deschiderea Primăriei orașului în raport cu organizațiile societății civile. Domnul Stoica ne-a comunicat că Centrul Regional pentru Inițiative Sociale și Dezvoltare Durabilă a desfășurat mai multe proiecte în parteneriat cu Primăria orașului Florești, printre care proiectul „Oportunități mai bune pentru tinerii care nu beneficiază de educație, formare și locuri de muncă”, finanțat de Fundația Est-Europeană în Moldova. În cadrul acestui parteneriat, Primăria și Centrul Regional pentru Inițiative Sociale și Dezvoltare Durabilă au elaborat, împreună, un plan de activități întru susținerea tinerilor NEET, pe care urmează să îl înainteze Consiliului Raional Florești spre aprobare.

Dumitru Stoica ne-a comunicat că organizația pe care o reprezintă este invitată, în fiecare an, la consultările pe marginea bugetului local, și a și participat la acestea în anul curent, cu propunerea de a implementa bugetul participativ. Îmbucurător este faptul că propunerea dată a fost acceptată de către toți consilierii locali din cadrul Primăriei or. Florești.

Reprezentantul organizației Centrul Regional pentru Inițiative Sociale și Dezvoltare Durabilă ne-a mai mărturisit că Primăria orașului Florești a luat în calcul opiniile organizației cu privire la amenajarea anumitor teritorii din oraș. Totodată, Primăria or. Florești a participat, la rândul ei, în cadrul activităților organizației vizate, ori de câte ori a fost invitată. Pentru a îmbunătăți relațiile dintre Primăria or. Florești și societatea civilă locală, Dumitru Stoica recomandă derularea a mai multe activități comune între OSC-uri și APL, dar și implementarea a mai multe mecanisme locale de susținere a organizațiilor societății civile din localitate.

A.O. „Smaranda” este o organizație obștească din satul Gura Camencii, raionul Florești, care activează din anul 2020. Silvia Palamarciuc, reprezentanta organizației, ne-a relatat că, pe o scară de la 1 la 10, cooperarea A.O. „Smaranda” cu Primăria orașului ar fi foarte bună (10). În paralel, pe o scară de la 1 la 10, deschiderea Primăriei orașului în raport cu organizațiile societății civile ar putea fi evaluată pe nota 9. Doamna Palamarciuc ne-a comunicat că organizația pe care o reprezintă desfășoară, la moment, un proiect de dezvoltare în parteneriat cu Primăria orașului Florești, la care Primăria contribuie nu doar logistic, dar și financiar. Silvia Palamarciuc ne-a comunicat că A.O. „Smaranda” recepționează invitații anuale la consultările pe marginea bugetului local ori pe marginea anumitor hotărâri, decizii locale. ONG-ul a lobat,

pentru o perioadă destul de îndelungată, pentru aprobarea bugetării participative, propunere care a fost, într-un final, acceptată de către Primărie.

Reprezentanta AO „Smaranda” spune că își dorește ca relațiile dintre Primăria or. Florești și ONG-ul dat să rămână așa cum sunt: „E o conlucrare foarte frumoasă și ne înțelegem extrem de bine”.

Concluzii și recomandări

În urma analizei efectuate cu privire la modul în care societatea civilă din orașul Florești interacționează cu Primăria orașului în procesul de luare a deciziilor locale, putem concludiza că, deși Primăria orașului Florești demonstrează o deschidere și o disponibilitate în a coopera cu organizațiile societății civile, există încă aspecte care necesită îmbunătățiri. Totodată, organizațiile societății civile din orașul Florești sunt implicate activ în procesul de luare a deciziilor locale, contribuind cu propuneri și inițiative concrete. Un exemplu de bună practică este colaborarea dintre Centrul Regional pentru Inițiative Sociale și Dezvoltare Durabilă și Primăria orașului, care au implementat proiecte comune și au adoptat bugetul participativ, permițând cetățenilor să-și exprime opinia în privința alocării resurselor.

Recomandări:

- ⇒ Primăria orașului Florești ar trebui să îmbunătățească transparența și accesibilitatea informațiilor legate de consultările publice și deciziile locale pe pagina sa web. Acest lucru ar facilita o mai mare implicare a cetățenilor.
- ⇒ Primăria ar trebui să acorde o atenție mai mare respectării legislației privind dreptul la accesul la informație și să răspundă în mod corespunzător la cererile de acces la informație parvenite din partea organizațiilor societății civile. De exemplu, Primăria ar trebui să își îmbunătățească practicile de documentare și să publice informațiile relevante într-un mod ușor accesibil și în format deschis. Acest lucru ar putea include rapoarte financiare, decizii administrative, licitații publice și alte informații de interes public. Totodată, Primăria ar putea dezvolta parteneriate și relații de lucru mai strânse cu organizațiile societății civile pentru a înțelege mai bine nevoile și preocupările acestora referitoare la accesul la informație. Colaborarea activă ar putea facilita schimbul de informații și îmbunătăți procesul de răspuns la cereri.

- ⇒ Continuarea colaborării cu organizațiile societății civile și susținerea proiectelor comune ar trebui să fie o prioritate pentru Primăria orașului Florești. Această colaborare poate contribui semnificativ la dezvoltarea comunității locale.
- ⇒ Organizarea de programe de instruire pentru funcționarii publici, inclusiv primari, cu privire la noua lege privind accesul la informație, dar și cooperarea cu organizațiile societății civile poate îmbunătăți eficiența și relevanța proiectelor locale.

Această publicație a fost produsă cu suportul financiar al Uniunii Europene. Conținutul acesteia reprezintă responsabilitatea exclusivă a proiectului „EU4Accountability - Societatea civilă împuternicită pentru o mai mare responsabilitate socială în Moldova”, finanțat de Uniunea Europeană. Conținutul publicației aparține autorilor și nu reflectă în mod neapărat viziunea Uniunii Europene.